

ЗАСТОСУВАННЯ МЕТОДІВ ТА ЗАСОБІВ УПРАВЛІННЯ АРХІТЕКТУРОЮ ПІДПРИЄМСТВА У ВЕТЕРИНАРНОМУ БІЗНЕСІ

К.О. Щока¹, Д.Л. Орловський²

¹ студент кафедри ПІТУ, НТУ «ХПІ», Харків, Україна

² доцент кафедри ПІТУ, канд. техн. наук, НТУ «ХПІ», Харків, Україна

Kostiantyn.Shchoka@cs.khpi.edu.ua

Сучасний ветеринарний бізнес в умовах високої конкуренції стикається з операційними проблемами, як неефективний документообіг, розрізненість даних, відсутність взаємодії між підрозділами, які лише поглиблюються через локальну автоматизацію. Можливим вирішенням є застосування методів управління архітектурою підприємства – практики проектування та управління загальною структурою організації для узгодження технологій, процесів і персоналу з бізнес-цілями. Основне завдання цих методів полягає у створенні цілісного бачення взаємозв'язків між усіма елементами бізнесу для підвищення їхньої узгодженості й ефективності, що дозволяє приймати обґрунтовані рішення та оптимізувати ресурси. Серед базових та найпопулярніших методів управління архітектурою підприємства можна виділити TOGAF та Zachman Framework [1].

The Open Group Architecture Framework (TOGAF) – один із найпоширеніших міжнародних стандартів у сфері архітектури підприємства, що забезпечує методичну основу для проектування, планування, впровадження та управління ІТ-архітектурою відповідно до бізнес-цілей організації. Основою TOGAF є метод розробки архітектури (Architecture Development Method, ADM) – ітераційний процес, який охоплює весь життєвий цикл архітектури. ADM структурує діяльність у межах кількох ключових етапів, кожен із яких відповідає за окремий аспект архітектури. Етап А – початковий цикл розробки, в якому визначаються межі, цілі, зацікавлені сторони та принципи побудови архітектури. Етап В – бізнес-архітектура, формуються бізнес-цілі, стратегії, процеси та вимоги організації. Етап С – архітектура даних, визначаються структури даних, джерела, політики управління та моделі інформаційних потоків. Етап D – архітектура застосунків, проектуються програмні системи, що підтримують бізнес-процеси, а також визначаються вимоги до їх інтеграції. Етап Е – технологічна архітектура, описується інфраструктура – апаратне, програмне забезпечення, мережеві та хмарні платформи. Етап F – можливості та рішення, формується набір архітектурних ініціатив, інновацій і дорожня карта їх реалізації. Етап G – планування міграції, розробляється покроковий план переходу від поточного до цільового стану, враховуючи ризики та залежності. Етап H – управління реалізацією, де забезпечується контроль, оцінка ефективності та подальший розвиток архітектури. TOGAF забезпечує цілісний і гнучкий підхід до побудови архітектури підприємства, допомагаючи організаціям оцінити поточний стан, визначити бажане майбутнє та розробити стратегічний план його досягнення.

Фреймворк Zachman – це онтологічна схема для класифікації та організації архітектурних артефактів підприємства. На відміну від методологій типу TOGAF, він не описує процес розробки архітектури, а забезпечує логічну структуру для її системного опису. Основу Zachman Framework становить матриця, де стовпці відповідають на шість ключових питань – що, як, де, хто, коли, чому, а рядки відображають перспективи стейкхолдерів: від планувальника до користувача. Кожна клітинка визначає конкретний аспект архітектури в межах певної точки зору. Фреймворк допомагає

організаціям документувати поточну архітектуру, планувати зміни та забезпечувати узгоджене розуміння між усіма учасниками, створюючи спільну мову для обговорення складних архітектурних питань і покращення комунікації між різними рівнями управління. Zachman вважають доволі жорстким, статичним підходом, який не завжди відображає динаміку сучасних підприємств, тому його зазвичай використовують у поєднанні з іншими методами для досягнення повнішого та гнучкішого управління архітектурою.

Як приклад результату можливого застосування описаних підходів у ветеринарному бізнесі, можна привести кросшарову модель даних рис. 1, що відображає різні домени архітектури підприємства, пов'язані між собою. При цьому TOGAF може забезпечувати методичну основу, зокрема через етапи В, С та D, що дозволяє послідовно спроектувати кожен шар та його взаємодію. Водночас Zachman Framework може виступати як онтологічна схема, що допомагає класифікувати та організувати артефакти кожного шару, забезпечуючи повне та узгоджене розуміння архітектури усіма учасниками.

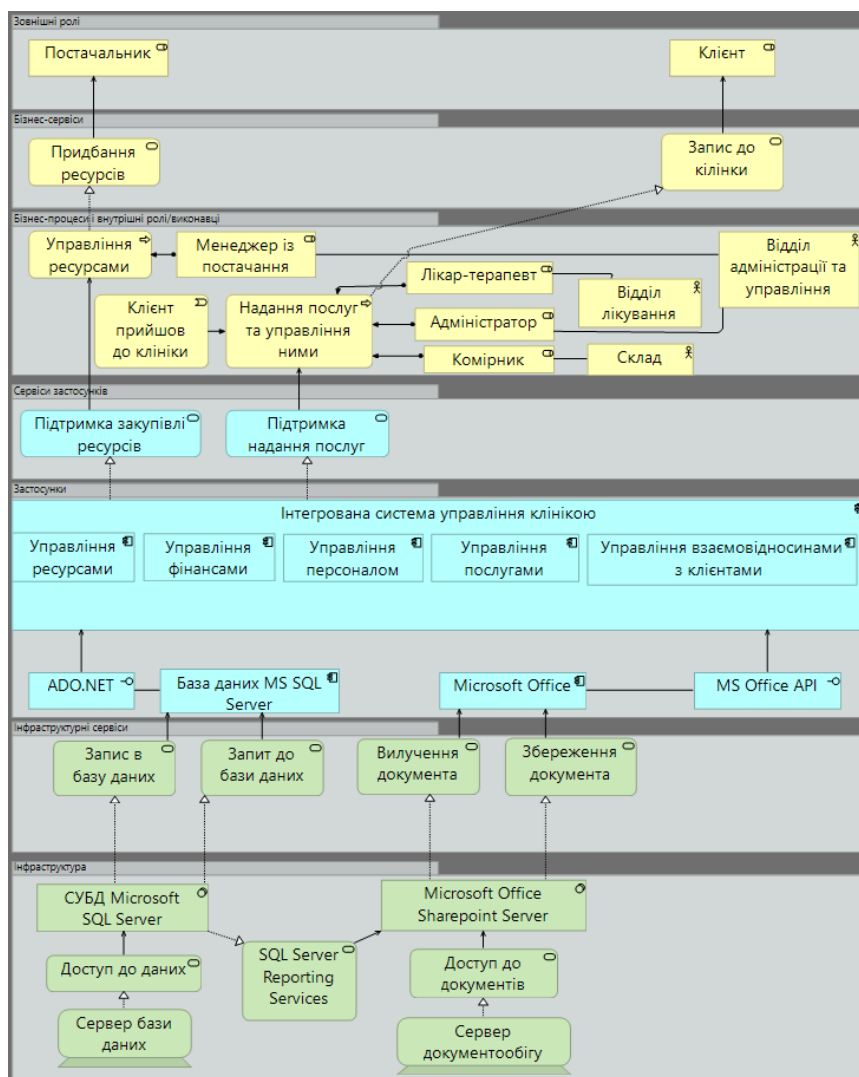

Рис. 1 – Кросшарова модель архітектури підприємства для ветеринарної клініки

Список літератури:

1. Minoli D. Enterprise Architecture A to Z: Frameworks, Business Process Modeling, SOA, and Infrastructure Technology. / D. Minoli – Auerbach Publications, 2008, 53-79, DOI: 10.1201/9781420013702